

Høringsnotat om endringer i forskrift 20. desember 2016 nr. 1753 om krav til internkontrollsystem for måleredskaper og målinger.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	1
2. Det måletekniske regelverket	1
3. Bakgrunn for endringsbehov	2
4. Forslag til endringer	3
5. Økonomiske og administrative konsekvenser	4

1. Innledning

Justervesenet sender med dette på høring forslag til endringer i forskrift om krav til internkontrollsystem for måleredskaper og målinger (forskriften).

Vi foreslår at virkeområdet for forskriften utvides til å omfatte servicefirmaer. I tillegg foreslår vi nye definisjoner, tydeligere kravformuleringer og å samle krav til internkontrollsystem i en bestemmelse. Vi foreslår også at det innføres en hjemmel til å dispensere fra krav i forskriften.

Høringsnotatet er utarbeidet av Justervesenet.

2. Det måletekniske regelverket

Lov 26. januar 2007 nr. 4 om målenheter, måling og normaltids (måleloven) har til formål «å sikre en måleteknisk infrastruktur som har tillit nasjonalt og internasjonalt samt å bidra til en effektiv bruk av samfunnets ressurser», jf. § 1 første ledd. I tillegg skal loven «bidra til at målinger og måleresultater er tilfredsstillende nøyaktige ut fra formålet om effektiv bruk av samfunnets ressurser og ivaretagelse av beskyttelsesverdige interesser», jf. § 1 andre ledd. Regelverket skal være harmonisert med internasjonalt regelverk.

Justervesenet skal føre nødvendig tilsyn med at reglene fastsatt i eller i medhold av måleloven etterleves, jf. måleloven § 20. Tilsynet rettes mot tiltak som reduserer sannsynlighet for feil i måling, der risikoen ved feil i måleresultat er størst.

I forskrift 20. desember 2007 nr. 1723 om målenheter og måling stilles det generelle krav til måleredskapene som er underlagt måleloven, samt til aktørene som selger og bruker disse måleredskapene eller har oppgaver knyttet til disse, f.eks. servicefirmaer. Det er i tillegg gitt

instrumentspesifikke forskrifter som stiller instrumentspesifikke krav til de enkelte typer måleredskaper. Videre er det med hjemmel i måleloven fastsatt forskrift om krav til internkontrollsystem for måleredskaper og målinger.

Samlet omtales måleloven og forskriftene som det måletekniske regelverket.

3. Bakgrunn for endringsbehov

3.1. Gjeldende rett

Forskrift om målenheter og måling § 5-4 fastsetter at Justervesenet i forskrift eller enkeltvedtak kan pålegge bruker og «reparatør, installatør, den som vedlikeholder og andesom har oppgaver i forhold til målinger» (heretter servicefirmaer o.l.) krav til internkontroll.

Forskrift om krav til internkontrollsystem for måleredskaper og målinger gjelder for virksomheter som bruker måleredskaper og målinger etter måleloven og som har fått vedtak fra Justervesenet om å etablere internkontrollsystem for å sikre at krav i det måletekniske regelverket etterleves.

Forskriften stiller krav til hvordan virksomheter skal etablere og følge opp et internkontrollsystem for målinger og måleredskaper. Systemet skal være tilpasset virksomhetens størrelse, risiko og aktiviteter.

Internkontrollsystemet skal omfatte en tydelig organisering med en ansvarlig person for internkontrollen. Virksomheten må ha rutiner for dokumentasjon og registreringer, og sørge for at alt relevant personell har nødvendig og dokumentert opplæring. Utstyr som brukes i målinger skal kunne identifiseres, og det skal finnes prosedyrer for bruk, vedlikehold og kalibrering med sporbarhet til SI-systemet. Det må dokumenteres at relevante innkjøpte varer og tjenester er i samsvar med regelverket. Det skal også være rutiner for å håndtere avvik og gjennomføre intern evaluering for å sikre at systemet fungerer som forutsatt.

Reparatør, installatør, de som vedlikeholder og andre som har oppgaver knyttet til målinger, skal etter målelovens § 18 ha tilstrekkelig kompetanse for de oppgaver de utfører. Det er ikke nærmere fastsatt hva kompetansekravet innebærer. Forskriftens virkeområde omfatter i dag ikke disse. Med hjemmel i forskrift om målenheter og måling § 5-4, fastsetter Justervesenet enkeltvedtak om krav til internkontrollsystem for servicefirmaer o.l. for å ivareta kravet om kompetanse.

3.2. Behov for endringer

Forskrift om krav til internkontrollsystem for måleredskaper og målinger var ny 1.1.2017. Forskriften er i dag rettet mot bruker av måleinstrument. Justervesenets tilsyn retter seg også mot kravet i måleloven om at servicefirma o.l. skal ha tilstrekkelig kompetanse. Dette følges

best opp gjennom tilsyn med servicefirmaenes internkontrollsystem. Virkeområdet i forskriften bør derfor utvides til også å gjelde servicefirma o.l. jf. § 18 i måleloven.

Tilbakemeldinger fra de som blir ilagt vedtak om internkontroll i tråd med forskriften tyder på de opplever forskriften som uklar og uoversiktlig. Ulike krav til internkontrollsystem er i forskriften spredd på mange ulike bestemmelser. Flere aktører påpeker at det er vanskelig å forstå ut fra forskriften hvilke krav det er til et internkontrollsystem. Justervesenets egne erfaringer med å håndheve forskriften underbygger dette.

Det er behov for å gjøre forskriften mer oversiktlig med hensyn til hvilke krav som gjelder for et internkontrollsystem. Det er videre behov å klargjøre en del av kravene, bl.a. med flere definisjoner, hvor lenge dokumentasjon skal oppbevares og hva som ligger i kravet til opplæring.

For å sikre at pålegg om å etablere internkontrollsystem etter forskriften er tilpasset virksomhetens størrelse, risiko og aktiviteter er det behov for å kunne gi dispensasjon fra enkeltkrav i forskriften.

4. Forslag til endringer

Vi foreslår å omstrukturere kravene i forskriften. Med unntak av §§ 1 og 2 foreslås nye bestemmelser som erstatter dagens §§ 3-12.

Vi foreslår følgende endringer i forskrift om krav til internkontrollsystem for måleredskaper og målinger:

- Virkeområdet i forskriftens § 1 utvides til også å gjelde servicefirmaer.
- Sporbarhet og kalibrering defineres i § 2.
- Ny § 3 presiserer at det er den som er ansvarlig for virksomheten som skal sørge for at det innføres og utøves internkontroll for måleredskaper og målinger i bedriften. Dette er en presisering i tråd med praksis etter dagens § 4.
- Ny § 4 har punktliste over krav til internkontrollsystemet i tråd med dagens praksis. Forslaget utgjør en samling og oversikt over krav som i dag står i flere bestemmelser. I tillegg er kravene klargjort i tråd med dagens praktisering av kravene. Samlingen og klargjøringen av krav foreslått i ny § 4 utgjør i seg selv ingen realitetsendringer.
- Det klargjøres i ny § 4 siste ledd at dokumentasjon som kreves etter bestemmelsen skal oppbevares i 2 år eller til neste tilsyn. Dette er en presisering i tråd med praksis etter dagens § 5.
- Ny § 5 fastsetter at personell skal ha tilstrekkelig kompetanse til å utføre oppgavene. Dette er en presisering i tråd med praksis etter dagens § 6 og krav til opplæring.
- Ny § 6 klargjør hvilket utstyr som har krav til kalibrering og sporbarhet. Dette er en presisering i tråd med praksis etter dagens § 9.

- Ny § 7 har dispensasjonshjemmel som gjør det mulig å gjøre unntak for enkelte krav til internkontrollsystemet fastsatt i § 4.
- §§ 3 til 12 i gjeldende forskrift oppheves. Gjeldende §§ 13 og 14 blir til §§ 8 og 9 i ny forskrift.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Endringene Justervesenet foreslår vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser for de som bli ilagt vedtak om å opprette internkontrollsystem etter forskriften. Med unntak av utvidelsen av virkeområde til å gjelde servicefirma o.l., representerer endringene et mer oversiktlig og tydelig regelverk som kan lette arbeidet med å etablere og holde ved like et internkontrollsystem for måleredskaper og målinger. Presiseringene gjør det tydeligere hva som ligger i kravene og gjenspeiler praktiseringen av forskriften i dag.

Utvidelsen av virkeområdet, slik at forskriften også gjelder servicefirma, vil heller ikke medføre økte økonomiske eller administrative kostnader for disse virksomhetene. Allerede i dag fastsetter Justervesenet i enkeltvedtak at servicefirmaer skal å ha internkontrollsystem i henhold til forskrift om målenheter og måling § 5-4. Kravene som stilles i disse vedtakene tilsvarer i praksis kravene i forskrift om krav til internkontrollsystem for måleredskaper og målinger.

Den nye dispensasjonshjemmelen vil gi Justervesenet mulighet til å enkelt tilpasse kravene til de virksomhetene som får enkeltvedtak om internkontroll.

Samlet sett skal endringene gi et forenklet regelverk både for de som blir pålagt å følge det, og for Justervesenet som forvalter det. Dette vil spare ressurser for begge parter.